

UDK BROJEVI:
616.993-053.4(497.11)"2016"**ЕПИДЕМИЈА ВАШЉИВОСТИ ГЛАВЕ У ТРИ НОВОБЕОГРАДСКА ВРТИЋА У ОКТОБРУ 2016. ГОДИНЕ**Соња Гиљача¹, Милутин Мрваљевић², Зорица Мрваљевић³**AN OUTBREAK OF HEAD LICE IN THREE OF NEW BELGRADE'S PRESCHOOLS IN OCTOBER 2016.**

Sonja Giljača, Milutin Mrvaljević, Zorica Mrvaljević

Сажетак

У раду су анализирани карактеристике епидемије вашљивости главе, која се одиграла у три новобеоградска вртића у периоду 03-24.10.2016. године.

У обради података је коришћен дескриптивни епидемиолошки метод. За анализу епидемије коришћени су подаци из Информација Центра за контролу и превенцију болести Градског завода за јавно здравље Београд и медицинска документација инфициране деце.

У епидемији је од 224 експониране деце вашљивост главе регистрована код 45 деце. Девојчице су биле учесталије са 80%, а најзаступљенији је био узраст од 6 (80%) и 5 година (11,11%).

Кључне речи: Вашке, паразит, деца, епидемија.

Summary

Epidemiological characteristics of head lice outbreak were analysed in this paper. It took place in three of New Belgrade's pre-schools in the period of 03-24.10.2016.

Descriptive epidemiological method was used for the outbreak analysis. Data were collected from Reports of Center for Disease Control and Prevention, City Institute of Public Health Belgrade and from the case history of infested children.

In this outbreak 45 cases were registered among 224 exposed children. There were more girls (80%) than boys. The majority of children were 6 years (80%) and 5 years of age (11,11%).

Keywords: Lice, parasite, children, outbreak.

УВОД

Инфестација главеном ваши одвија се у коси, на трепавицама и обрвама. Проузроковач вашљивости главе је ваш главе *Pediculus humanus capitis*. Дијагноза вашљивости главе се поставља на основу налаза живе нимфе или одрасле јединке на скалпу или коси особе. Свраб је најчешћи симптом инфестације главеном ваши, мада је код деце инфекција углавном асимптоматска. (1-3)

Епидемије вашљивости главе су честе код деце у предшколским и школским установама, као и у институцијама. За разлику од телесне ваши, ваш главе не представља здравствени ризик или знак лоше хигијене, већ више друштвено питање. Резервоар је човек. Ваш главе се преноси директним контактом са инфициранима и предметима које они користе. (1, 3, 4)

Животни циклус главене ваши има три фазе: јаје, нимфа (три фазе) и одрасла јединка. Оптимална температура за одвијање животног циклуса је 32°C. Циклус од јајашца до јајашца у просеку траје око 3 недеље. Период заразности траје све док су жива јајашца или ваши присутни на инфицираној особи или предметима. Осетљивост и отпорност је општа, свако се може инфицирати вашима под условима који омогућавају ефикасну експозицију. Лечење се спроводи применом препарата на бази 1% перметрина или 1% гама бензен хексахлорида.⁽¹⁾

Превентивне мере подразумевају спровођење: здравствене едукације становништва о значају раног откривања вашљивости, сигурног и темељног третмана косе, доњег рубља и постљине у топлој води (на 55°C у трајању од 20 минута), хемијског чишћења или чишћења на ниским температурама ради уништавања јаја и вашију; избегавања физичког контакта

¹ Мр сци. мед. др Соња Гиљача, епидемиолог, Градски завод за јавно здравље Београд, Србија.

² Мр сци. мед. др Милутин Мрваљевић, специјалиста пластичне и реконструктивне хирургије, Ургентни центар – Клинички центар Србије, Београд, Србија.

³ Др Зорица Мрваљевић, специјалиста пластичне и реконструктивне хирургије, Еумед доо, Београд, Србија.

са инфестираним лицима и њиховим стварима, посебно одећом и постељином и редовна директна инспекција – преглед глава деце у колективима ради откривања вашљивости главе.⁽¹⁾

ЦИЉ РАДА

Циљ рада је да се анализирају карактеристике епидемије вашљивости главе, која се одиграла у три новобеоградска вртића, у периоду 03.-24.10.2016. године.

МАТЕРИЈАЛ И МЕТОДЕ

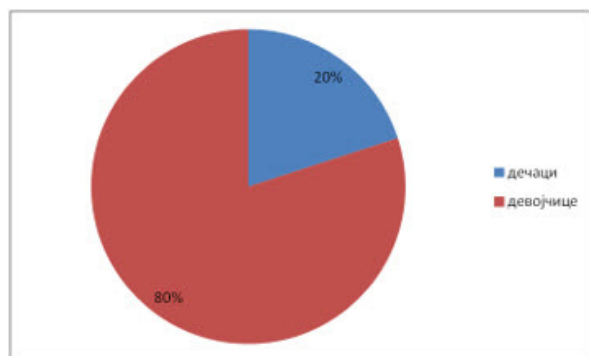
За анализу епидемије вашљивости главе у три новобеоградска вртића коришћени су подаци из информација Цен-тра за контролу и превенцију болести Градског завода за јавно здравље Београд и медицинска документација инфестираних деце. У обради података примењен је дескриптивни епидемиолошки метод.⁽⁵⁾

РЕЗУЛТАТИ

На основу података добијених епидемиолошким испитивањем, у епидемији вашљивости главе, која се одиграла у три новобеоградска вртића у периоду 03-24.10.2016. године регистрована је вашљивост код 45 од укупно 224 експониране деце.

Процентуално учешће инфестираних по полу је приказано на Графикону 1. Девојчице су учесталије међу инфестираним децом (80%) у односу на дечаке.

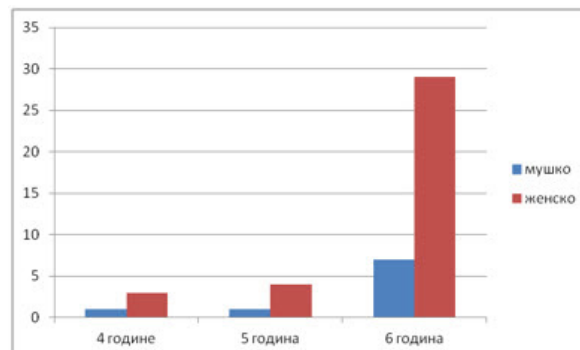
Графикон 1. Процентуално ућешће инфестираних по полу.



Највећи број инфестираних је узраста 6 година (80%) и 5 година (11,11%). У обе групе има четвородупло више инфестираних девојчица него дечака. Следи

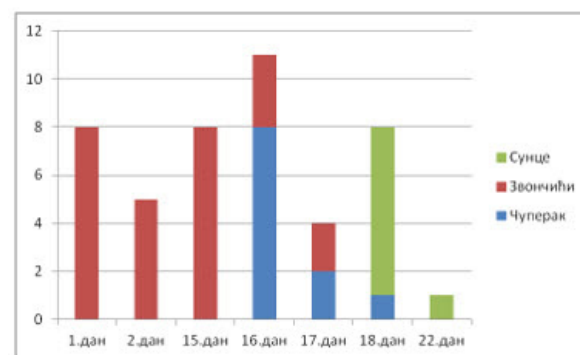
узраст од 4 године са 8,88% у којој има тродупло више инфестираних девојчица него дечака (Графикон 2).

Графикон 2. Број инфестираних према полу и узрасту.



Највећи број инфестираних деце регистровано је осамнаестог дана (вртић Сунце – 87,5%), шенаестог (вртић Чуперак – 72,72%) и петнаестог дана (вртић Звончићи – 30,76%) од појаве првог случаја вашљивости главе у колективу, што одговара инкубацији педикулозе, која у просеку траје око 3 недеље (Графикон 3).

Графикон 3. Дистрибуција инфестираних деце по данима у три вртића.



ДИСКУСИЈА

У епидемији вашљивости главе, која се десила у периоду 03-24.10.2016. године у три новобеоградска вртића регистрована је вашљивост код 45 од укупно 224 експониране деце. Девојчице су међу инфестираним децом биле заступљеније са 80% у односу на дечаке. Највећи број инфестираних деце је било узраста 6 година (80%) и 5 година (11,11%). Највећи број инфестираних деце регистровано је осамнаестог дана (вртић Сунце – 87,5%), шенаестог (вртић Чуперак – 72,72%) и петнаестог дана (вртић Звончићи – 30,76%) од појаве првог случаја

вашљивости главе у колективу.

Према проценама Центра за контролу болести у Атланти, годишње у САД главеном ваши се инфестира од 6 до 12 милиона деце, узраста од 3 до 11 година, при чему неке студије указују да је вашљивост главе чешћа код девојчица у односу на дечаке, што одговара нашим резултатима.⁽⁴⁾

Слично као код нас, резултати студије спроведене у 18 основних школи у Дамаску у Сирији 2017. године, на 8.689 ученика узраста од 6 – 12 година, такође, указују да су девојчице међу инфестираном децом биле заступљеније са 23% у односу на дечаке. Највећи број инфестиране деце било је узраста 6 – 8 година (18,10%).⁽⁶⁾

Супротно нашим резултатима, у студији спроведеној у јавним школама града Билбао у Шпанији, највећи број инфестиране деце било је узраста 9 – 11 година.⁽⁷⁾

ЗАКЉУЧАК

У епидемији вашљивости главе, која се десила у периоду 03-24.10.2016. године у три ново београдска вртића регистрована је вашљивост код 45 од укупно 224 експониране деце. Међу инфестираном децом било је више девојчица, најзаступљенији узраст је 6 и 5 година. Највећи број инфестиране деце регистровано је осамнаестог дана од појаве првог случаја вашљивости главе у колективу, што одговара инкубацији педикулозе.

Последњих година Центру за контролу и превенцију болести Градског завода за јавно здравље Београд све чешће се из дечијих установа пријављује одсуствовање деце због инфестације главеном ваши. Вашљивост главе не захтева болничко лечење, протиче и завршава се опоравком

без компликација. Изолацијом оболелих и поштовањем мера опште и личне хигијене, као и мера текуће дезинфекције у колективу, успешно се зауставља даље ширење инфекције.

ЛИТЕРАТУРА

1. Beneson AC. Приручник за спречавање и сузбијање заразних болести, 1995.
2. Centers for Disease Control and Prevention. Parasites. Head lice – Diagnosis. Available at: <https://www.cdc.gov/parasites/lice/head/diagnosis.html>.
3. Communicable Disease Management Protocol. Pediculosis capitis (Head lice) – Manitoba Public Health Branch. Available at: <https://www.gov.mb.ca/health/publichealth/cdc/protocol/pediculosis.pdf>.
4. Centers for Disease Control and Prevention. Parasites. Head lice – Epidemiology & Risk Factors. Available at: <https://www.cdc.gov/parasites/lice/head/epi.html>.
5. Градски завод за јавно здравље Београд, Центар за контролу и превенцију болести, Информације о епидемиолошком истраживању обављеном поводом епидемије вашљивости главе код деце у дечијим вртићима „Сунце“, „Чуперак“, и „Звончићи“ (бр. 35/99, 25.10.2016. године, бр. 35/97, 24.10.2016. године и бр. 35/96, 24.10.2016. године).
6. Mohammad Taher Ismail, Mohammed Maher Kabakibi, Abeer Al-Kafiri. Epidemiology of pediculosis capitis among schoolchildren in Damascus, Syria. *Indian Journal of Paediatric Dermatology*. 2018 Sep 28; 19(4): 331-334. Available at: www.ijpd.in/article.asp?issn=2319-7250;year=2018;volume=19;issue=4;spage=331;epage=334;aulast=Ismail.
7. Magra Saenz de Buruaga G, Goiria Ormayabal JL, Lopez Martinez, Perez Rodrigo C, Bonet Romero T, Caturra Latorre J. Pediculosis capitis: epidemiologic study of 23,624 schoolchildren in Bilbao. *Rev Sanid Hig Publica (Madr)*, 1989 Jan-Feb; 63(1-2): 49-62. Available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/2636786>.

Контакт: Мр сци. мед. др Соња Гиљача, Градски завод за јавно здравље Београд, Булевар Деспота Стефана 54а, Београд, Србија, тел. 011 2078 677, sonja.giljaca@zdravlje.org.rs